СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 25-го березня 1947. No. 69. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, March 25, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ТРИ ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ДЛЯ ВИЧИЩЕННЯ УРЯДУ З НЕПЕВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Згідно з розпорядком президента Трумана з 22 березня Комісія Цивільної Служби займеться переведенням чистки федеральних бюр з нелояльних урядовців й службовиків. Тому, що в теперішньому часі нараховують понад два мільйони федеральних службовиків, предсідник Комісії Цивільної Служби Гері Б. Мичел нараховує, що йому треба буде настановити 2,500—3,000 нових людей для переведення такої чистки. Це потягне за собою кошти до $13,000,000.

Розпорядок президента з 22 березня належить до небувалих кроків в історії Америки. Досі приймали до федеральної служби людей безогляду на їхню приналежність до якоїсь політичної партії, раси та релігії. Одначе повоєнні відносини й безупинне вертільництво комуністів призвели до цього, що в федеральних бюрах зароїлося від комуністів, і їх прихильників, які помагають Комуністичній Партії підкопувати довірря до федерального уряду серед народніх мас. Федеральне Бюро Інвестигацій перевело провірку не лише серед членів Комуністичної Партії, але теж і серед різних комуністичних фронтів упродовж 8 літ і призбирала багато матеріялів для наміченої тепер чистки.

Комісія для Неамериканських Діянь в палаті розпочала в понеділок 24 березня переслухання над внесенням законопроєкту для поставлення Комуністичної Партії поза закон.

ЧЛЕНИ ЮНІЇ ПОКИНУЛИ СТРАЙК БЕЗ ЗАКЛЮЧЕННЯ КОНТРАКТУ.

Відділ 248 юнії автомобілевих робітників рішив трьома четвертинами голосів залишити страйк, викликаний юнією перед 329 днями і вернутися до праці в підприємстві Аліс-Чалмерс у Милвокі без нового контракту. Страйк зазначився різними насиллями, підприємство стратило внаслідок страйку $85,000,000 робітники стратили $20,000,000 в незароблених платнях.

Юнія ґумових робітників у Клівленді рішила залишити страйк у підприємствах Ґуд Їр, Ґудрич і Фаерстон, коли дістала підвишку 11½ цента на годину, замість вимаганих 26 цнт. На страйк мало вийти 110,000 робітників.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ ТИСЯЧУ ФЕДЕРАЛЬНИХ СЛУЖБОВИКІВ.

Департамент скарбу приготовляє повідомлення для тисячки службовиків, які досі були зайняті при обслузі митних урядів і як гранична патруля між Злученими Державами й Канадою. Їх служба буде покінчена з днем 28 березня. Це сталося внаслідок ощадності в буджеті на 1947-48 скарбовий рік, в якому зчеркнено $80,000,000 на митну обслугу. Внаслідок того заходить небезпека посиленого пачкування нових імігрантів з Канади до Злучених Держав.

ЩЕ ОДИН ПРОТИВНИК ОТВОРЕННЯ ІМІГРАЦІЇ.

Сенатор Чапман Реверкомб з Вест Вирджінії, предсідник підкомітету для іміграції, заявив, що він противиться планові президента Трумана, щоб допустити більше число европейських скитальців до Америки. Сенат підняв у понеділок 24 березня наради над приступленням Злучених Держав до Іро для розміщення 1,000 скитальників. Саме при цій нагоді сенатор Реверкомб піднесе справу нових імігрантів. Одначе тому, що комісія закордонних відносин заявляється за допущення нових імігрантів, прийде до зудару між обома поглядами. За допущення нових імігрантів заявилася Громадська Комісія для Д. П., на якої чолі стоїть бувший комісар іміграції, Ирл Гарисон. Він того погляду, що свіжі імігранти заповнять недостачу вправлених робітників у Злучених Державах.

У КОНГРЕСІ ПЛЯНУЮТЬ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ.

У сенаті і т палаті внесено однозвучну резолюцію, щоб у рамцях Обєднаних Держав створити із теперішньої Европи Злучені Держави, на лад З. Д. Америки. У сенаті зголосив резолюцію Дж. В. Фулбрайт, в палаті Гейл Богс.

40-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ ДЛЯ СТЕЙТОВИХ СЛУЖБОВИКІВ.

Губернатор стейту Ню Йорку Тамес Е. Дюї підписав закон, який вводить 40-годинний тиждень праці для стейтових урядовців і службовців. Закон признає вищу платню для таких, що працюють понад означений час. Заведення 40-годинного тижня потягне за собою додатковий видаток 11,000,000 долярів річно.

ЗА ДОПОМОГУ НІГЕРСЬКИМ КАЛЕДЖАМ.

Провідники громадянських і релігійних організацій переводять тепер кампанію за призбиранням $1,300,000 на втримання 33 приватних нігерських каледжів в Злучених Державах.

Український Народний Союз вітає протикомуністичну політику уряду та звертає увагу на Україну

ТЕЛЕГРАМА ПРЕЗИДЕНТОВІ ТРУМАНОВІ ТА ДЕПАРТАМЕНТОВІ СТЕЙТУ.

Джерзі Сити, Н. Дж., 22. березня. На закінчення своїх річних нарад Головний Уряд У. Н. Союзу вислав телеграму Президентові Трумановi, яка в перекладі на українську мову звучить: На закінчення одно-тижневих нарад річної сесії Головного Уряду Українського Народного Союзу, Інк., краєвої братської організації, основаної в 1894-ому році та з кількістю членів понад 47,000 американців українського роду, ухвалено одноголосно резолюцію, в якій висловлюється щіло-сердечну піддержку Вашої нової закордонної політики, зокрема Ваш проект на 400,000,000 долярів на припинення поширювання комунізму. В резолюції заявляється, що запропоновані Вами, пане Президенте, заходи причиняться до свободи і незалежности всіх членів Обєднаних Держав, згідно з прінціпами і цілями Атлантійського Чартеру. Рівночасно підкреслюється, що головним заборолом проти поширення комунізму та совєтського державного імперіялізму була б незалежна і демократична Україна, вільна від совєтського панування та безправя. На цій підставі ми віримо, що американська закордонна політика повинна б вважати Україну за таке заборола. Крім факту, що Україна являється могутнім потенційним фактором в збереженні майбутнього мира і демократичних прецніпів життя, в резолюції підкреслюється, що вже сама справедливість, сила та ідеалізм українського національно-визвольного руху, що триває від сторіч, вимагають, щоб його піддержали всі ці, яким їхні прінціпи не дозволяють приглядатись байдужно запереченню основних людських прав та відмові українському народові його національної суверенності. Резолюція, вкінці, взиває Вас, пане Президенте, скерувати Ваші зусилля на переведення окремого закону, що дозволив би ЗДА прийняти відповідну частину переміщених осіб, між якими є теж багато українських братів. Головний Уряд Українського Народного Союзу бажає Вам, пане Президенте, найкращих успіхів у Вашій новій закордонній політиці, скерованій на збереження нашого американського способу життя.

Телеграму підписали: Микола Мурашко— предсідник і Дмитро Галичин — секретар. Копію цеї телеграми вислано теж до департаменту стейту.

ГОЛОВНИЙ УРЯД. У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИВ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ.

Джерзі Сити, Н. Дж., 21. березня. Сьогодні, після пятьох днів інтензивних нарад, Головний Уряд У. Н. С. закінчив своє річне зібрання. В пятому і останьому дні нарад обговорювано дальші проблеми і плани, звязані з розвитком організації та винесено цілий ряд важливих рішень. Між іншим ухвалено виасигнувати з Народного Фонду 2,000 долярів на допомогу студіюючій молоді — членам У. Н. С., але тільки активним студентам каледжів та університетів. З цього самого фонду ухвалено виасигнувати по 1,000 долярів на цілі Злученого Українського Американського Допомогового Комітету та Українського Конгресового Комітету. Дальші допомоги з цього фонду рішено виплатити: 250 долярів Американському Червоному Хрестові, 200 долярів на українські Вищі освітні Курси у Вінніпеґу та 500 долярів на інші культурно-освітні установи. З Допомогового Фонду рішено призначити суму 2,000 долярів на допомогу калікам і недужим членам У. Н. С. В цьому дні теж з великою увагою обговорено прохання про допомогу, за якою звернулася Ліга Української Американської Молоді, задумуючи зорганізувати українські просвітні курси в Америці. Зібрання радо повітало цю ініціятиву, вважаючи, що такі курси доконче потрібні та рішило дати їм всяку можливу піддержку, як вони вже будуть зорганізовані. В дальшому рішено теж в цьому році в місяці жовтні повести кампанію на пресфонд Свободи і при цій нагоді Річне Зібрання Головного Уряду У. Н. С. звертається до всього членства, щоб воно після проголошення цеї кампанії піддержало її ще щиріше, як минулого року. На закінчення нарад рішено вислати телеграми президентові Труманові та департаментові стейту, в яких Головний Уряд У. Н. С. радо вітає та якнайщиріше піддержує теперішню політику нашого Уряду у відношенні до комунізму та головно готовість Уряду нашої країни допомотги вільним народам у боротьбі проти комунізму. Збори закінчено в год. 3:30 після полудня відспіванням українського національного гимну.

Оприлюднили документи в справі замішання в Греції

Департамент стейту подав до прилюдного відома в суботу 22 березня неурядові документи, які вказують на те, що теперішне замішання в Греції є підготоване і підтримуване комуністичними елементами з Греції під контролею комуністів з Югославії й Росії. Документ вказує теж на погляд американського уряду на територіяльні справи в цій околиці. Америка пропонує між ін. створення з міста Солуня (Сальоніки) вільного порту під опікою Греції. Америка теж хоче наладнати остаточно приналежність острова Кипру, який тепер находиться під британською владою, а який заселений в подавляючій більшости греками. З документів показується, що в Греції є кілька партій, які себе взаємно поборюють і в такій спосіб помагають комуністам опанувати державу.

Згадані документи теж вияснюють положення в Туреччині. Там совєтська війна нервів не розбила населення на ворожі табори, одначе довела до економічної руїни, бо турецький уряд мусить утримувати велику армію, а занедбувати господарський розвиток країни.

ГУВЕР ЗА ПРИВЕРНЕННЯ ВІЛЬНОГО ПРОМИСЛУ В НІМЕЧЧИНІ.

Бувший президент Герберт Гувер оприлюднив у неділю 23 березня дальшу частину звіту із своїх помічень над господарським положенням у Німеччині. Він доходить до висновку, що німецький промисл повинен бути звільнений зовсім зпід обмежень окупаційної влади, а лише повинен бути настановлений нагляд, щоб Німеччина дотримувала умов мирового договору. Лише через звільнення німецького промислу від теперішних обмежень можна буде довести до економічної відбудови Німеччини і зробити непотрібними дальші доплати Аліянтів для її втримування. Гувер домагається, щоб Америка й Британія самі пустили в рух фабрики в їхніх зонах, бо дотеперішна політика Росії й Франції, яка йде всупереч постановам на конференції в Потсдамі, довели до того, що Америка й Британія мусять платити відшкодування Росії й Франції за німців.

ЦІЛИЙ БАЛКАН ЦЕ ОДНА ПОЛІТИЧНА ВЯЗНИЦЯ.

Болгарія й Югославія переповнені концентраційними таборами і вязницями для політичних „проступників", як про це звідомляє Сидні Шалет, кореспондент Ню Йорк Таймсу з Вашингтону. Він призбирав ці вісти від людей, які щойно приїхали звідти. Він твердить, що комуністичні режіми запроторили найменше 630,000 людей до вязниць.

„МАРІН МАРЛІН" ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ ПРИЇДЕ 4-го КВІТНЯ.

Ню Йорк, 23. березня. На день 4-го квітня, отже на лат. ВеликуПятницю, заповіджено приїзд до Ню Йорку пароплава „Марін Марлін", що сьогодні виїхав з британського порту Плимут та яким їде до Америки понад 1000 переселенців. „Марін Марлін" плив до Бремергафен по нових переселенців, але його завернено до порту Плімут в Англії і там він забрав усіх подорожних з пароплава „Ирні Пайл", що — як уже повідомлялося — був пошкоджений та є в ремонті. „Марін Марлін" з Плимут вернеться прямо до Ню Йорку, а „Ирні Пайл", після ремонту, що потриває ще приблизно 10 днів, поїде до Бремергафен та забере тих переселенців, що по них їхав „Марін Марлін". „Ирні Пайл" приїде до Ню Йорку в половині

(Докінчення на стор. 4-тій).

КОНФЕРЕНЦІЯ У МОСКВІ

ОПТИМІЗМ В НАРАДАХ; МАРШАЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОВІЗИРИЧНОГО УРЯДУ НІМЕЧЧИНИ.

Совєти проти Американського плану; Становище Франції; Запрошено Австрію.

Москва, 23. березня. — Другий тиждень конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав у Москві закінчено зі збільшеним оптимізмом в поглядах на кінцевий успіх нарад. Представники поодиноких країн висловили свої погляди на майбутню організацію Німеччини і хоча погляди є різні, а часом протилежні, то існують можливості їх компромісово узгіднити. Окремо підкреслюється факт, що представник Франції щораз більше нахиляється до американських планів і пропозицій, ніж до совєтських. На вчерашній сесії ген. Маршал домагався створення Німецької Національної Ради, яка складалася б з голов поодиноких німецьких держав — не менше 10 і не більше 18 — та яка була б визнана за тимчасовий уря федеративної Німеччини. Совєти виступають проти американського плану, домагаючись центрального німецького уряду і насамперед закидуючи західним великодержавам, що вони хотіли б перемінити Німеччину у свого політичного й економічного васаля. Британський міністер Бевин домагається насамперед відповідного унормовання німецького господарства, що допомогло б Европі перемогти післявоєнну крізу. На небувало досі гармонійній сесії міністрів у пятницю всі погодились запросити на конференцію представників Австрії, щоб висловили свій погляд.

ХВИЛЕВО ПЕРЕМОЖЕНО КРІЗУ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 23. березня.—Минулої суботи Французький парлямент ухвалив більшістю 411 голосів заяву довіря французькому урядові премієра Рамадіє в далекосхідній політиці. Проти цеї заяви не було голосів, але комуністичні посли здержались від голосування, не голосуючи проти з огляду на те, що їх міністри голосували за політикукою уряду. Проте вважається, що урядову крізу переможено тільки тимчасово.

ЮГОСЛАВІЯ ЗБРОЇТЬСЯ.

Београд, 23. березня. — Тоді, як усі країни, в Америкою, Англією і навіть Совєтами включно, зменшують свої видатки на зброєння, бідна й голодна комуністична Югославія збільшила ці видатки на черговий буджетовий рік на 29% в порівнанні з попереднім роком. Зі загального буджету 1,000,750,000 долярів 270,000,000 долярів призначається на „національну оборону".

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВБИВНИКА МУСОЛІНІ.

Рим, 22. березня. — Італійська комуністична партія повідомила сьогодні, що таємничий „полковник Валеріо", що вбив Беніта Мусоліні, називається Вальтер Авдісіо. Творця і керівника італійського фашизму він убив з наказу комуністичної партії, до якої належить від 1933 року. Убивши Мусоліні, він „зник", побоючись пімсти збоку фашистів. Тепер виявлено його ідентичність з домаганням признати йому найвище державне відзначення за звільнення країни від диктатора.

НІМЦІ БАЖАЮТЬ СОБІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ.

Франкфурт над Майном, 22. березня. — Переведена в американській зоні Німеччини анкета виказує, що 78% німців бажають собі американської окупації бодай на найблищих десять років, щоб не допустити до влади комуністів та до нової війни.

ПІДРИВНА РОБОТА ТІТА В КАРИНТІЇ.

Кляґенфурт, Австрія, 22. березня. — Висланники Тіта в Австрії застосовують в Каринтії випробувану Гітлером тактику „німецьких братів закордоном" та організують там словінців з метою творити заворушення і в той спосіб створити передумови прилучення Каринтії до Югославії.

ЗІБРАВСЯ МІЖНАРОДНИЙ СУД, АЛЕ НЕМА КЛІЄНТІВ.

Гаґа, 23. березня. — Тут в Палаті Мира зібрався Міжнародний Суд, готовий розпочати працю, але кліенти не зголошуються. Це є старий Міжнародний Трибунал, створений ще після першої світової війни. В останньому часі про нього були майже забули. Тепер судді заявили кореспондентам, що вони, вправді, воліли б, щоб не ділялося жодне міжнародне беззаконня, але воно діється і вони радо хотіли б мати якусь „роботу".

АРАБИ ПРОТИ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

Шунег, Трансйорданія, 22. березня. — Абдулаг, король Трансйорданії, заявив, що він є проти поділу Палестини на дві державі, жидівську і арабську, і якщоб тільки британські війська яку частину евакували б, то він негайно накаже своїм військам зайняти її. Жидівські терористи в Палестині проголосили тимчасове „завішення зброї", концентруючи свою увагу на політичній акції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDEL 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Американське видавництво „Философічна Бібліотека" в Ню Йорку проголосило в лісті видаваних ним „книжок, що мають тривалу вартість", появу нової книжки — „Ди Сторі ов ди Юкрейн" — написаної проф. Кларенсом А. Манінґом, професором Колумбійського університету.

Книжка ця належить до ряду тих різних книжок в англійській мові про Україну й український нарід та його історію, літературу й культуру, які появляються тепер рік за роком на книжковім ринку заходами Українського Народного Союзу, а видавані різними американськими видавництвами.

Коли іде про історію України, а зокрема про боротьбу українського народу за державну незалежність, то це вже третя така книжка. Думаємо, що американські українці приймуть і цю книжку з великою радістю та допоможуть нам поширити її якнайскорше по цілій Америці. Як усі попередні книжки, так і ця буде поширювана чи там розпродувана американським видавництвом. Та не зважаючи на це, в першу чергу ми самі мусимо подбати, щоб вона дісталась якнайскорше до різних американських бібліотек та до рук визначних американських людей, державних мужів, політиків, журналістів і т. п.

Нова книжка про Україну написана в спосіб цікавий і легкий, приступний для якнайбільшого кола американських читачів. Вона своїм змістом дуже актуальна, бо тісно звязана з найновішими подіями на міжнароднім полі. Вже в перших словах вступу маємо згадку про міжнародню конференцію в Сан Франсиско, на якій допущено Україну до членства в Організації Обєднаних Держав. Хоч Совети мали свої цілі, домагаючись допущення України до Обєднаних Держав, проте, каже автор, це є історична подія, з якою буде мусів світ рахуватись; це кінець тій пропаганді, що України ніколи як держави не було й нема, чи що вона була чи є чимсь винаходом. Змалювавши історію українського народу в її висотах і низинах, в славі й традиції, автор каже: „Нині імя України є знов на мапі Европи. Там воно й залишиться. Український дух ще не свобідний, але як він виявив себе невмирущим у минулому, таким він буде і в майбутньому". Книжка кінчиться тим, що світ не може оставати в одній половині свобідним, а в другій комуністичним. Як тільки вільні народи світу візьмуться за діло встановляти свободу та людську гідність, то вони відразу пізнають, що в цьому не знайдуть нігде ліпших приятелів і спільників від українців; це буде теж той час, коли знов повстане самостійна Україна як одна з вільних країн світу.

Такими словами закінчує проф. Манінґ свою історію України. Згадуємо за цю нову книжку в цьому переконанні, що вона скоро знайдеться в хатах американських українців та в руках їхніх дітей і знайомих. Поширім її по шкільних і міських бібліотеках чи деінде. Україна є нині одною з великих світових проблем, за яку будуть чим далі тим більше в Америці говорити. Тому саме ширім далі теж і при помочі книжок правдиві інформації про змагання українського народу до волі.

Зворотна точка в американській політиці

Негайно після проголошення нової американської політики президентом Труманом появилися різнородні здогади про це, як дійшло до такої важливої зміни. Тому, що тактика торкається в першу чергу американського відношення до Советів, різні часописні кореспонденти й самі редакції шукають точніших вістей про цю справу. Нема сумніву, що в майбутності кожна подробиця, яка причиниться до вияснення справи, найде свою оцінку. Тому теж уже тепер варта записати хоч дещо з того, що про цю справу подають втаємничені особи.

Одним з найліпше поінформованих вашингтонських кореспондентів є Джозеф Алсоп, брат Стюарта Алсопа, що тепер перебуває в Тегерані. Джозеф Алсоп виявляє, як приготовано наперед зміну становища щодо Советів. Він радить пильно слідити за заявами секретаря стейту Джорджа С. Маршала в Москві, бо тоді лекше зрозуміємо цю зміну. Алсоп твердить, що Маршал виїздив з Америки до Москви вже з готовим наміром заговорити до московського диктатора такою мовою, якої він давно вже не чув. Намір був одобрений наперед президентом Труманом, а сенатор Ванденберґ теж заохочував до такого становища. У такий спосіб слова Маршала треба брати як вислід політики Злучених Держав.

Згадані чинники вже наперед погодилися, щоб Маршал сказав Сталінові без обиняків, що Злучені Держави вважають повоєнну політику Сталіна за ніщо інше, а тільки за політичну й економічну війну. Дальше вони згодилися, щоб сказати Сталінові незакрашеними словами, що наша країна не має охоти [illegible] або викручуватися від визову, киненого Советами. На ділі Маршал мав предявити отверто Сталінові, щоби вибрав, або **радикальну переміну советської політики, або постійне, отверте змагання, в якому буде змобілізована сила й багатства Злучених Держав проти Советського Союзу.** Саме у звязку з цим, навіть без наміру закривати або вияснювати американські цілі, прийшла на денний порядок американська політика щодо Греції й Туреччини.

Ніхто не може передбачити висліду такої політики. Докищо Кремлін, як здається, більше приголомшений новою відважною американською політикою, ніж самий конгрес. Хто познайомлений з советською пресою, такий мусів завважа що урядова атака на Трумана в „Ізвєстіях" була хіба лише малим пищанням або меканням в порівнанні з громами, киданими досі на якісь незначні недогодження советським забаганкам. Що більше: як характер Маршала, так і внутрішні клопоти Советів додають ще сили всьому, що Маршал має сказати.

Деякі оптимісти є того погляду, що така стріча віч-на-віч може спонукати Совети до наладнання справ по цілому світі. Та труднощі полягають в тому, що Совети ведуть свою політичну боротьбу підпольними методами. Цеї проблеми ніхто досі не розвязав, а доки ця проблема не буде розвязана, до того часу кожний советський підпис про наладнання світу є такий безвартісний, як Сталінова обіцянка з воєнних часів, дана Винстонові Чорчилеві, відступити британцям впливи в Югославії та лишити Грецію цілковито в британській сфері.

Та заки щонебудь станеться, одно ясне: Значення американського уряду зросте не до порівнання. Якщо б Сталін згодився обговорювати наладнання світових справ, тоді буде стверджена вартість позитивної американської політики. Коли ж би Сталін станув в опозиції до нової політики, тоді не лищається ніщо інше, як дальше розвивати позитивну політику Америки, для якої підстави поклав президент Труман своєю промовою в справі Греції й Туреччини.

Власне з таких мотивів сенатор Ванденберґ заохочував Маршала пуститися на отверту розмову. Це має своє окреме значення при оцінюванні американської внутрішної політики. Досі кликано республиканців на розмову лише тоді, коли дім горів, а не тоді, коли треба було подумати над способами, як би не допустити до вибуху пожежі. Саме тому й сенатор Ванденберґ не хотів у свойому імені зголошувати законопроєкт в справі допомоги Греції й Туреччині, бо він не почувався до обовязку перебирати відповідальність на себе. З таких самих мотивів він лише дораджував перевірку американської політики в Китаю, в Південній Америці чи в інших околицях. Одначе це не зменшає заслуг Ванденберґа при укладанні нової політики президентом.

Як небудь справа внутрішних відносин виглядала б, то одно певне, а це, що **теперішня криза є зворотною точкою не лише увідносинах до Советського Союзу, але теж і в відносинах між адміністрацією і конгресом.**

Політика, на яку тепер ступив уряд може бути втримана лише через постійні наради між адміністрацією й конгресовими провідниками і взаємною виміною інформацій. Така політика мусить довести до спільної відповідальности як в започаткуванні, так і в виконанні плянів.

Алсоп думає, що таку політику можна було започаткувати вже давно, що було б заощадило багато клопотів у відношенні до Росії. Одначе й тепер справа ще не є запізна, тому саме потрібно повної солідарности адміністрації й конгресу.

Микола Чубатий.

Лазар Каганович — погромщик українського націоналізму

I.

Від покінчення війни Сталін знов має постійний клопіт з Україною. Перед війною панувала на нашій славній Україні, на нашій не-своїй землі, як писав Шевченко, немов мертвеччина. Здавалося, що впродож десяти передвоєнних років Москві пощастило винищити українську національну свідомість та що над Україною зацарила знову малоросійщина, перемальована на червоно. Коли вибухла війна поміж Німеччиною та Советами цікавість кожного українця була звернена на це, чи є на цій погромленій Москвою Україні ще якісь національно свідомі елементи та на стільки активні, щоб перебрати ініціятиву політичного життя України серед нових назріваючих подій.

Такі побоювання показалися, на щастя, зовсім невиправданими. Ніякі переслідування червоної Москви не були в силі здавити національної свідомости українців, дарма, що найактивніші українські діячі вигинули, хто під стенкою від кулі, хто на засланні, вмираючи повільною смертю. Національне відродження України, правдиве відродження нації, започатковане визвольною боротьбою 1917-1920 пішло так глибоко в душі українців та розлилося так широко в українські маси, що винищити його вже немає сили. Москва показалася безсильною проти масової національної свідомости українського народу, а на фізичне винищення сорок міліонів українців теж за слабою.

Це все заставило Кремль рахуватися з українством як потужною силою, що може вирішити навіть упадок російської імперії. Тому в часі війни Москва пішла на доволі поважні уступки у відношенні до України, використовуючи в додатку теж безглузду протиукраїнську політику націстів. В часі війни послаб натиск Москви на українське культурне життя. Поетам та письменникам позволили писати так, як їм наказувало їх українське серце. Тому справді в часі війни появилося кілька творів, які, крім звичайного поклону в сторону Сталіна та Кремля, що в Советах вже увійшло в моду, писані теплим українським серцем, а навіть з українською національною гордістю.

Полекшала також шруба, що пригнітала досліди українських науковців в ділянці української літератури та історії. Вже перед вступленням Советів у війну київська Академія Наук видала підручник історії України, який хоч фальшиво представляє найновішу історію України, зокрема визвольну боротьбу з часів останньої війни, то все таки попереднє українське минуле представлене там доволі можливо. Підручник цей був перевиданий в Уфі на вигнанні академією вдруге вже в часі війни. Видно комусь він був потрібний.

Академія Наук на вигнанні в Уфі видала також Історію Української Літератури, написану теж в такім дусі, що її може читати українець без шарпання своїх нервів. В часі війни появилося теж кілька популярних книжочок для українського воястра червоної армії, написаних в дусі навіть українсько-патріотичнім, виминаючи осторожно українсько-московські суперечки. Одна з таких брошур висвлавляла відомого українського самостійника Богуна з часів Хмельниччини, малюючи його як героя, що боровся за визволення України. Не згадувалося там справді, що цей сам полковник Богун відмовився зложити присягу вірности московському цареві по Переяславській Умові, в якій Б. Хмельницький піддав Україну під протекторат Москви, одначе все таки патріотична постать полк. Богуна могла подобатися українському вояцтву. Друга брошура вославляла короля Західної України Данила.

Якнебудь хто на це дивився би, але все таки і встановлення військового ордеру ім. Богдана Хмельницького для військовиків червоної армії мусило [illegible] українців. Червоні росіяни думали про того Хмельницького, що піддав Україну під царський протекторат, одначе українці думали про Хмельницького як борця за права України на власне державне життя.

Всі ці уступки для України Кремль робив в ситуації потопельника, що хапається бритви, з пляном всі ці уступки скасувати, коли виратується з нещастя. Одначе, ці уступки в користь України розбудили прибиту давним терором відвагу українців, тимбільше, що тими, на кого Кремль хотів впливати та заохочувати спиняти навалу орд Гітлера на Москву та на Київ, були люди військові, загартовані у війні, що вже нераз дивилися смерти в очі. Повернувши домів по війні як геройські та заслужені ветерани вони не думали резигнувати з тих полекш, але стали домагатися ще більших прав для України. Вони виділи вже нераз смерть перед своїми очима, тому й НКВДист їм вже не був такий страшний, як перед війною.

Сталін старався заспокоїти національні аспірації українців як дитину цяцькою в постаті введення України в Організацію Обєднаних Держав як „самостійної держави". Таку саму ціль мало формальне поширення прав української советської республики, віддаючи їй формально ведення своїх закордонних справ та справ власної армії. Це потягнення Кремля мало з одного боку бути цяцькою на заспокоєння національних амбіцій українців, з другого боку обезпеченням проти видвигнення справи поневоленої України перед міжнародне форум. Формальне існування України як члена Обєднаних Держав давало Кремлеві змогу все в невигідній для себе ситуації говорити в імені України устами попихача Кремля, Мануїльського, формального представника України.

Оце московське хитрунство, видно, не мало ніяких успіхів в самій Україні. На кремлівську цяцьку ніхто не дивився інакше як на безвартісний блискучий папірчик, натомісць, реальними фактами лишилася піднесена національна свідомість українців та розбуджена відвага обстоювати рішучо та неуступчиво право української нації. Обовязок присмирити Україну в советськім устрою з природи річи спадає все на „око та вухо" Кремля, правдивого диктатора України, на генерального секретаря Комуністичної Партії України. Ним в часі війни та аж до дня 4-го березня 1947 був Микита Хрущов, російський большевик, карієрист, довірена особа Сталіна та член московського Політбюра.

Всоветськім устрою не вибирані посли, так звані Совети, не виконна влада Рада Комісарів, мають дійсну владу, але комуністична партія, згладно її вищі органи. Диктатура над цілим Советським Союзом спочиває в руках 12-членного Політбюра, себто мозку Всесоюзної Комуністичної Партії, якого провідною особою є генеральний секретар Сталін. Поза Москвою по провінціях, себто по так званих союзних републиках, вся влада спочиває в руках генерального секретаря місцевого відділу комуністичної партії. В Україні вся дійсна влада в руках генерального секретаря Комуністичної Партії большевиків України (КП(б)У).

В неспокійній Україні комісарами, а навіть предсідниками Ради Комісарів були часто українці. Назначували їх та міняли. Одні йшли на заслання, другі зникали або поповняли самогубства. Влада над ними була в руках неукраїнців-росіян, грузинів, поляків, жидів та ще деяких. Генеральними секретарями Комуністичної Партії большевиків України були росіяни: Молотов, Постишев, Хрущов, поляк Косьор, секретарем партії в Україні був вже раз теж жид Лазар Каганович. Найдовше з усіх них утримався на цім пості Микита Хрущов, бо повних 10 літ від 1937 до 1947. Видно добре вивязувався зі завдань, які на нього накладав Кремль. Два роки тому здавалося, що довіря Кремля до Микити Хрущова навіть зросло, бо віддали йому теж предсідництво Ради Комісарів, прозваних від недавна міністрами. Тим способом Микита Хрущов зосередив був у своїх руках всю владу — дійсну та формальну, себто став справдішним губернатором України.

Під час війни йому було позволено зменшити натиск на українське національне життя. Він мав тепер ці національні сили, що їх він розпутав, наново опутати. Завдання це не таке легке і зручний Микита Хрущов заломився на українськім націоналізмі.

(Докінчення буде).

Б. ОЛЬХІВСЬКИЙ

ХОЛМЩИНА

I)

Подаємо урвок з репортажу про Холмщину в останніх роках. Як знаємо, ця частина української землі відійшла, на основі советсько-польської умови, до Польщі, а місцеве населення, українці, було виселене з їх домів, з їх рідної землі. — Репортаж передруковуємо з часопису „Українець у Франції".

Потяг поспішає чимдуж з Ревіця до Холма. Сутеіне помалу: сонце заходить у рудому тумані. Крізь вікна вагону мерехтять знайомі краєвиди Холмщини. Спершу начебто все звичайне та буденне: зелена рівнина, зжаті поля, хатки під пелехатими стріхами приникли між деревами й кущами. Аж ось, ліворуч залізничного шляху, старезним поржавілим, з землі вирослим зубом промайнула на мить Білавинська вежа. Висока стіна з вікном-бійницею, а по боках приросли до неї пощерблені рештки двох інших стін. Навкруги зелена дрягва грузької заплавини. Ще й тепер ледве добредеш до вежі, і ніяк не зрозумієш, як це можна було змурувати таку велику споруду за давніх віків, коли води грунтової було, певно, більше, ніж тепер.

„...Стоїть же столп поприще от города камен, а на нем орел камен ізваян", — виринає із пам'яти скупа згадка Галицько-Волинського літопису... Стоїть вежа до цього часу, до цього часу по давньому, по-літописному „стовпом", а не вежею, не баштою називають її білавинські селяни, коли виходять косити навколо вежі болотняну отаву. А орла вже немає. Старий орел, що літав колись по світу поперед римських легіонів, чудесний птах, — символ влади й сили, — сів колись на білавинській вежі. А потому важко впав і загруз глибоко у зеленому баговинні...

Потяг біжить далі: на обрії зарисувалася Холмська гора. Сама гора потопає вже у вечірніх сутінках, тільки сильветка трьох верхів холмського собору поломініє ще в червоному промінні. Вийшовши з потягу на залізничій станції, йдете спершу через ціле місто великих і малих будинків з побіленими стінами та червоними черепичними дахами, побудованих у „подгалянському стилі". Ці будинки пахнуть недавньою кресовою Польщею, Польщею бундючних парад на третього травня і в день „свята моря", Польщею темносиніх поліційних мундирів... Це біло-червоне місто було призначене для залізничної дирекції. В місті мали осісти сотні урядовців, прибулих зі Шлеську, з Познанщини, з-під Кракова... Звідси польський дзеньків мав заливати Холмщину й Підляшшя, глушити, під землю вганяти твердий згук північно-українського слова, мав отруйливим пістряком роз'їздати вузлуватий, ствердлий, скам'янілий у пасивному опорі дух автохтонної людности. І це місто — цей наймолодший „модерний" Холм — мертве. Польський уряд не встиг його до краю добудувати і перенести до Холма залізничну дирекцію. Цвинтарним холодом віє від свіжопобілених стін: немає дерев: ні трава, ні кропива, ні будяки не хочуть рости на землі, засипаній відламками цегли й тинку, білій від вапна, липкій від звезеної глини...

Маленька церковця-каплиця стала на сторожі казьонно-синодальних традицій. В архіві цієї церкви тліє метричний запис про те, що в родині одного з холмських чиновників, Сергія Грушевського, народився син — Михайло. Українство вже ніколи, за найгірших навіть обставин, не вмре, коли воно не вмерло в безнадійній сірості тих часів...

Коли відкривалася холмська українська ґімназія, по коридорах лунала польська мова. Діти звикли до того, що по-українському треба говорити в хаті, з батьками, а в школі — по-польському. А були й діти з таких сіл, де українська мова зовсім призабулася. Ось зовсім неподалік від Холма, за Білавинською вежею, є таке село Окшів, де у селянській хаті по-польському розповідатимуть вам, „як нам поляци церкве бужилі", а з стін хати з портрету, прислухуватиметься до цих оповідань „наш вєщ народови" Шевченко. Проминуло кілька місяців, і ось вже ті самі діти з захопленням оповідають про різні події української історії. Навчилися їх з оповідань вчителя, бо підручників ще нема. „Володимир Великий справодив з Греції ксьондзів..." — „Пане професоре! Треба казати священиків...". А вже найбільший ентузіязм викликають історичні епізоди, зв'язані з Холмом. Діти хочуть знати ці епізоди до найменших подробиць. Подобається їм, як князь Василько, Данилів брат, урятував Холм.

(Дальше буде).

Перше Загальне Зібрання

Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

17)

Марія **Горохівська** пробує „темперувати" нюйорських жінок. Признає, що їх праця велика і жертвенна та заслуговує на признання, але якщо таке признання в одному випадку пропущено, то теж не можна судити за важко.

Д-р **Цегельський** вияснює, що справа видачі брошури була вирішена давно. Вона коштувала чимало праці, це ж потрібно зібрати матеріял, впорядкувати і написати. Признає помилку в пропущенні згадки про працю Жіночої Секції, але на цю тему теж друкувалися статті в пресі. А „Ай донт кер" відносилося до виступів в справі помилки, а не до неї самої.

П-ні **Демидчук** питається, як там діло з афідевітами. В брошурці сказано, що Комітет вислав 1000 афідевітів. Де, коли, як, кому?

Д-р **Дубас** вияснює, що це друкарський „слип". Комітет тільки посередничав у висилці такої кількости афідевітів. Як іде про висилку брошури, то 7,000 примірників вислано індивідуально, а 10,000 на адреси організацій для кольпортажі.

Опіка над новими імігрантами; „Гостинний виступ" д-ра Демидчука.

На порядок нарад приходить чергова точка — справа піклування новими українськими імігрантами в Америці. Тому, що нікому не доручено приготовити відповідну базу під такі наради; **д-р Демидчук** зголошує свій „гостинний виступ" без підготовки. Свої міркування навязує д-р Демидчук до докладу д-ра Мишуги. Каже, що це був „чудовий реферат", що він в свойому житті ще „ніколи такого не чув", але він, д-р Демидчук, має деякі „але", як іде про нових імігрантів в Америці. Діло в тому, що тут усім треба працювати і треба працювати важко, він це знає з практики. Теж ред. Катамай — по думці д-ра Демидчука — має правду, як говорить про потребу піклування новими імігрантами, купно для них дому в Ню Йорку і т. п. Все те правда і все те потрібне, але,... власне, але... Тут не завжди можна собі вибирати роботу по своїй вподобі. Найважливіше, аби було бажання і наставлення взагалі працювати. Хто такого наставлення не має, то раніше, або пізніше опиниться на „баверах" (це слово треба запамятати, бо опісля його поплутано з „барлогом" із того вийшли всілякі непорозуміння. Точніші інформації про „баверів" подає д-р Демидчук на іншому місці в цьому числі). Д-р Демидчук вважає, що всіх скитальників навряд чи пощастить врятувати. Він думає, що якась частина „мусить пропасти". Але треба ратувати всіх, кого і як можна.

Як іде про піклування тими, які прийдуть, то д-р Демидчук радить „забути" про творення осередку української культури. Він, натомісць, пропонує: 1. Прийняти українських скитальників, „аби допомагали нам продовжити наше громадське життя" та 2. Аби „допомогали розбудовувати Америку". Д-р Демидчук чомусь твердить, що „ми мусимо зробити жертву зі себе і видати апель", але такий, щоби ним „не обріхувати себе і інших, але представити справи так, як вони є". Він говорить про можливості і н т е л е ктуальної праці, якої не можна порівнювати напр. з карпентерами.

В дальшому д-р Демидчук заторкує справу „жебранини" і твердить, що „жебранина не поможе". Навязує до того, що чув, що „скитальники прохають, аби їм посилати цигаретки", бо там вони можуть продати їх на „чорному базарі" і вязати кінці докупи.

У висліді свого неприготованого „гостинного виступу" д-р Демидчук пропонує: 1. Створити „сиротинець" для старців, в яких найшли б приміщення та відповідне піклування ті з нових імігрантів, які вже не надаються до праці по своїй старості. 2. Пропонує творити сільсько-господарські кооперативи, хоча добре не знає, як вони мали б виглядати, але в кожному разі кооперативи, якими заряджували б та в яких працювали б нові імігранти. При цьому д-р Демидчук пригадує величезні успіхи урканських коопeартив в Західній Україні перед війною. Чому ж би ці люди не могли створити подібне і тут, у вільній Америці? Д-р Демидчук теж пропонує творити кооперативні підприємства, але на них він теж „добре не визнається". В к о ж н о м у р а з і „щось" треба створити, бо інакше нові імігранти — думає д-р Демидчук — „будуть деморалізувати нас і наших дітей". Отже він є проти осередка української культури, але він є за тим, щоб творити для нових імігрантів варстати праці, головно коопeрантиви.

Дискусія над заввагами д-ра Демидчука.

Припадковий і непідготований доклад д-ра Демидчука викликав поступово велике хвилювання серед приявних. Перший зголошується до слова адв. Р. Смук з Шикаґа, а з публики хтось додає, що він „погнав би людей на Дикий Захід".

Адв. **Смук** підходить до справи з іншої точки зору, як д-р Демидчук. Справа піклування новими імігрантами в Америці дуже важлива і її не можна полагоджувати „екс абрутто". Перш усього треба подбати, аби цих нових імігрантів було якнайбільше. Справа — як іде про наш індівідуальний обовязок — цілком проста: висилайте, панове, афідевіти і висилайте масово, не оглядаючись, і висилайте негайно, вже. Він, адв. Р. Смук вже особисто виповнив 400 афідевітів, а сам від себе 12.

Як іде про піклування новими імграитами в Америці, він, адв. Смук має інший погляд на скитальників. Перш усього — це люди працьовиті і призвичаєні до праці. Він радить віднестися до українців-форменів, щоб вони подали свої адреси до Комітету і опісля приймали нових наших імігрантів на таку роботу, яку вони можуть виконувати — „з а к р у т и т и шрубку", „потягнути рукою"... Комітет повинен подбати про адреси і виказ таких робіт, де можна б примістити нових імігрантів. Щодо сиріт — у нас є сімї, які радо прийняли б їх. Комітет робив свого часу шум-гук зі справою спровадження 600 сиріт, де вони?

На справі сиріт адв. Смук зупиняється дещо довше. Фактом є, що є багато родин, які хотіли б прийняти українську сироту зі скитальщини, але між цими охочими є теж такі, які хотіли б прийняти собі одну сирітку, „яка навчила б їх Джанека отченашу" і танцювати, бо тоді мама Джанека мала б „авт". Таким людям не можна б, очевидно, повірити виховання чужої дитини. Цею справою мусить серіозно занятися Комітет. Адв. Смук ще вияснює, які застереження має „Вашингтон", заки погодиться на віддачу сироти під чужу опіку. Насамперед треба мати в і д п о відне уповноважнення від Комітету, опісля треба скласти заяву, що дитина в шкільному віці не буде працювати.

Д-р **Ґалан** вважає, що „думки д-ра Демидчука були найцінніші". Треба людям сказати дійсний стан річей, бо несвідомість цього стану баламутить. Люди в Европіназагал не здають собі справи, серед яких важких обставин тут часом доводиться працювати, як іде про заробітну працю в українському громадянському секторі. Згадує деякі приклади з праці в редакціях українських газет в Америці, де з фінансових труднощів часом двох людей виконує роботу, якої для пятьох було б досить. Канадський Комітет зробив правильно, що отверто сказав скитальникам, який в них є дійсний стан річей. Не потрібно виробляти людям ілюзій, яких не можна здійснити. Теж Комітет хай не робить того, чого не може виконати. Дім в Ню Йорку? Ввел, але як? Треба грошей. Ясно, що це було б добре, але насамперед треба рятувати скитальників з Европи. Можливо, Комітет вишле 5—7 представників, які заступали б в Европі на місцях інтереси наших людей, є багато всіляких інших видатків, а вже насамперед рятунок нової еміґрації в Европі. У вільній країні, в Америці, кожний може вже розчислювати на власні сили.

(Дальше буде).

Ще про українську допомогову акцію в Парижі

Недавно подали ми за паризьким двотижневиком „Українець" комунікати Ради Громадської Опіки у Франції", підписані п. інж. С. Созонтовим як головою і п. І. Косенком як секретарем, в котрих донесено:

1) що ця Рада Громадської Опіки, створена українськими організаціями у Франції, перебрала українську допомогову акцію у Франції по Комітеті Суспільної Опіки (на чолі котрої через 2 і пів року стояв о. Перидон);

2) що ця Рада обняла управу Українського Дому в Парижі, закупленого Злуч. Укр. Америк. Допом. Комітетом — та

3) що в тім Українськім Домі відкрито український сиротинець і амбулаторію (лікарську порадню) під наглядом С. С. Служебниць, а також ночівню і дешеву їдальню для скитальців.

Сьогодня за тим же „Українцім" (ч. 5 з 1. березня б. р.) можемо подати дальші відомости в цій справі, а саме:

1) ДОПОМОГА ОДЯГОМ І ОПІКА НАД ХОРИМИ.

(Комунікат Ради Громадської Опіки).

1. Оцим доводиться до відома громадянства, що допомогу одягом надалі буде провадити Злучений Український Допомоговий Комітет в Америці лише в порозумінні з Радою Громадської Опіки у Франції, 13, рю Тен, Париж (12).

2. Право на одержання цих допомог мають нові збігці і, лише у виключних випадках, довоєнні еміґранти.

3. Всі прохання про допомогу одягом належить адресувати до Ради Громадської Опіки так:

Entr'aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris (XII).

4. До прохань обовязково долучити посвідки організацій, знаних українських громадян, що прохач дійсно потребує одягу.

5. За всякі зловживання при одержуванні допомоги одягом винних буде притягатися до відповідальности.

6. Роздачу одягу будуть провадити з доручення Громадської Опіки, Всч. СС. Служебниці П.Н.Д.М., в Українськім Домі при вулиці Тен, ч. 13, Париж XII, в понеділок, четвер і пятницю, від 9-11 і 15-17.

7. На просьбу Ради Гром. Опіки у Франції Сестри Служебниці будуть відвідувати хворих у шпиталях і вдома, якщо заінтересовані самі чи через родичів і приятелів, повідомлять вчасно про це Раду Громадської Опіки.

За Раду Громадської Опіки у Франції:

Голова **інж. С. Созонтів;**
Секретар **І. Косенко.**

2) СИРОТИНЕЦЬ У ПАРИЖІ.

(Комунікат СС. Служебниць).

Комітет організував у Парижі в Українському Домі Сиротинець.

Звертаємося до українського громадянства з закликом зголошувати українських сиріт — дівчат і хлопців, — подаючи докладні дані: імя, прізвище, дату і місце народження, імя батьків.

Зголошення висилати на адресу: СС. Служебниці, Пр. Н. Д. М.:

13, rue Taine, Paris (12).

3) ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО ФРАНЦІЇ.

(З Комунікату Ради Гром. Опіки).

Хоч чимало держав заявляло про їхнє бажання взяти певну кількість зігців до себе, досі нічо значного не зроблено і якогось пляну не вироблено.

Лише Франція цими днями відправила до зон спеціяльну комісію вербувати робітників-збігців до Франції, але, на жаль французька комісія має право брати далеко не всі катеґорії.

З огляду на крайнє загрозливий правний стан збігців, що не можуть сподіватися на велику міжнародню поміч, треба, щоб українське громадянство само пішло на якнайбільші жертви.

Як можна допомогти збігцям дістатись до Франції?

Виписуючи їх до себе як родичів, як робітнікв; дістаючи їм робочі контракти; повідомляючи Громадську Опіку про те, які підприємства дають такі контракти; нарешті, коли треба буде, перетримуючи у себе збігців на власний кошт, поки вони уладяться на роботу. Хто не може цього робити, нехай дає гріш допомоговим організаціям, бо тих сум, що їх зібрали американські українці, далеко не досить для того, щоб допомогти навіть одній десятій части наших збігців.

Підписано Радою Громадської Опіки.

* * *

Як бачимо, не так то зле представляється українська допомогова акція у Франції, як це накракали всякі ворони та круки.

Роблять люди, що можна, що вони годні зробити з цими малими силами і фондами, які стоять їм до розпорядимости. А ті, що розносять всякі сплетні, нехай краще поагітують, щоб наш загал зложив більше гроша, одягу і т. п. на допомогу. Тоді й можна буде краще вести допомогову акцію, бо „з порожного не налиєш"...

Зл. У. А. Д. Комітет.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

НЮЙОРСЬКІ БАВЕРІ

„Ви є лейді з нюйорських Баверів" — такий комплімент дістала членка англійського парляменту, лейді Астор, яка походить з старого американського роду, зо стейту Вирджінії. Вийшовши заміж за американського лорда, вона не втратила своїх американських прикмет отвертости і свого роду „рубашности" так, що англійцям не легко було призвичаїтися до її товариської поведінки. Мабуть це й було причиною, що член англійського парляменту, відповідаючи на її замітки в парляменті, якого вона теж була членкою, сказав їй на початку наведений епітет.

Бавері у Ню Йорку, це тепер лише назва вулиці, яка йде рівнобіжно до Бродвею на східній стороні долішної частини міста, від площі Четем Сквер до Першої вулиці. Колись це була на пів фармерська околиця поза мурами міста, на котрій містилися малі домики. З часом ця околиця переміниласяа на прибіжище міського шумовиння й тому коли хто говорив про когось, що він з „з Бавері", то це вважалося за обиду. З часом відносини змінилися, місто розбудувалося, в 50-80 роках минулого століття там був осередок бизнесу, а навіть театральне життя там мало своє пристановище. В теперішньому часі є воно пристановищем окремої „класи" людей. Людей „з Бавері" характеризує нужда. Вони не мають постійної праці, а як і мають, то лише на якийсь час. Це самітні мужчини, звичайно середнього віку різних професій, які живуть з дня на день. В околиці Бавері повно готелів, де людина може переспати ніч за 25 ц. Готелі мають великі кімнати, поділені на малі каюти, в яких ледви стане місце для ліжка і малої шафи. Там лише сплять, а для пересиджування, читання, писання і розмови є великі окремі кімнати зо столами, численними кріслами і ще деякими конечними вигодами. Зимовою порою там повно людей, наче в якому товариському клюбі Літньою порою ці люди перебувають на дворі і займаються шуканням прожитку. Звичайно випрошують собі „никла" на „каву". Вони чемні й не гніваються, коли їм відмовити.

Пересічна людина „з Бавері" це те, що „бувші люди" колишньої Росії перед приходом большевизму. Є між ними багато таких що віддаються алькоголізмові. Як нема защо купити горівки, то купують якийсь абсинт чи іншого роду античний матеріял, щоби штучно притупити спомини з минувшини.

Час від часу появляються в пресі сензаційні вісті про різні організації людей з Бавері, як от про жебрацький університет, на якому вчать штуки жебрання, чи навіть і журналістики. На ділі є там тепер тижневик „Гобо Нюз" („Босяцькі Вісті"), зовсім зручно редагований і його розпродують по різних закутинах і середовищах, подібних до середовища з Бавері. Часто появляються вісті про вчених людей, які опинилися в цьому середовищі, або про колишніх людей з великим маєтком, які втратили все, що мали і з цим втратили й надію на регабілітацію.

Були випадки, що туди попадали і українські іміґранти. Був там навіть один з українських редакторів - піонірів і всякі спроби витягнути його з того середовища показалися безуспішні. Людина втратила надію на поворот „між людей" і так і померла перед якими десяти роками.

Місто Ню Йорк на свій лад опікується такими людьми. Час від часу поліція робить „полювання" на цих людей, переводить з ними „скрінінґ", а після того класифікує: кого до арешту, кого до дому божевільних, кого до іншого шпиталю, кого до дому для убогих поза межами міста. Пробували навіть закладати фарми для таких людей, але в практиці показалося, що для них нема ратунку. Вони вважають працю тягарем, хоч би лише на кілька годин і то за повне утримання.

Церкви утримують там свої місії, які є комбінацією: каплиця з кімнатою для відпочинку і місце для харчування. Місто видає на бажання таким людям квитки, за виказанням яких міські притулки приймають їх на одну-дві ночі в місяць. Там вони дістають купіль, стриження волосся, чисту постіль, опісля спання, а ранком снідання. Після такого „очищення" вертаються такі одиниці до свого „нормального стану" і так проводять „призначений" життям час.

Раз запитали чоловіка з Бавері: „Як же ти можеш так жити без належних вигід, таж це ослаблює організм і спричинює недуги на старі літа?!

— „А хто з нас журиться старістю? Таж ми доживаємо лише до 40-45 літ і вмираємо без старечих недомагань" — потішає співрозмовника „чоловік з Бавері".

С. Д.

(Докінчення зі стор. 1-шої)

квітня. Між переселенцями на одному і другому пароплаві будуть теж українські скитальники.

БОЛЬШЕВИКИ АРЕШТУЮТЬ ПРИЯЗНО НАСТАВЛЕНИХ ДО АМЕРИКИ НІМЦІВ.

Берлін, 23. березня. Після виступу президетна Трумана з проектом нової протикомуністичної закордонної політики та допомоги тим які борються проти тоталітарного комунізму, советські окупаційні власті повели нову „чистку" в своїй зоні Німеччини, тим разом проти німецьких політиків, приязно наставлених до Америки. Серед політичних провідників переводиться основну провірку, випитуючи насамперед про їх звязки з американцями. Концентраційний табор на вулиці Гоген-Шенгаузер в Берліні, що під час зими був майже порожний, знова заповнився інтернованими, як теж інший табор в Турингії. Виступ президента Трумана викликав велике хвилювання серед большевиків в Німеччині. Найменший звязок з американцями вважається за протисоветський. Прозідник молоді німецької християнсько-демократичної партії, Ернст Евальд, приїхав з Берліна до Галлє і був настільки необережний, що заявив публично про свою розмову з одним американським кореспондентом. Кілька годин пізніше Евальд був заарештований. В цілій созєтській зоні Німеччини поведено нову филю терору, цим разом проти німців, що симпатизують з американцями.

ЩО ПИШУТЬ?

З БІБРЕЧЧИНИ ПІД СОВЄТАМИ.

(Лист написаний 28. грудня 1946, переданий до рідні в Канаді).

Пишете, що Ви дуже цікаві знати, як нам жилося під „ясним сонічком" за рр. 1939-41. Відповідь така: Ви може ліпше знаєте про все в Америці, ніж ми тут. А коли Ви раді довідатися в Канаді про життя в нашій околиці і в нашому селі, то я Вам можу написати тільки правду, а іншого не буду писати.

Коли пишу дещо тепер, то лише те, що я сам бачив, пережив, перетерпів на своїй шкірі. Знайте, Товаришу, що перший „визволитель" України не пощадив курячих політикантів, а це були такі: (тут подано 13 імен). Не буду писати імен усіх. Відразу забрали 23 молодих людей з нашого села на... Сибір (так „визволителі" казали). А то неправда була. Тих людей забрали до Львова до криміналу. Казали, що їм там повибирали очі, а потім поляли бензиною і спалили. Це були в нічому невинні люди. Це діялося 21 квітня 1941 р. Решту села справді вивезли на Сибір. От така то була господарка перших „визволителів".

Ми мусіли тяжко працювати в колгоспі, а платили так, що не було за що сорочки і штанів купити. Господарі мусіли здачу давати. Робітничоселянська влада нам селянам платила за кільо пшениці 18 копійок а як селянин хотів у них (в державі) кільо пшениці купити, то мусів два рублі заплатити. А здачу як призначили то мусів здати — мав, чи не мав. Як не здав, то казали, що це „враг народа" і „враг Савєтского Союза".

Як хто робив, чи ще робить у фабриці, то як спізниться 5 мінут, то перший раз мусить платити 25 рублів штрафу, а як спізниться другий раз, то його жде 2 роки тюрми. Бо то у нас не так, як там в Америці, що можна страйкувати. Як би тут зробили страйк, то всі робітники опинились би на Сибірі і в тюрмах. Тут ,як скажуть „біле", то треба розуміти, що чорне; а як скажуть „чорне", то треба розуміти, що біле. Чи ви їли, чи ні, то треба казати, що так. Кожний голоден і босий і то так діється тепер на нашій Україні. То такий „рай" нашого „батька".

Тепер напишу, хто то був провокатором і верховодом, у нашім селі. М. Г., знаний Вам душогуб і москвофіл; К. С. кримінальник, а потім такі... Із них дехто загинув від московської руки, а більше нема як писати, бо може лист не дійде. Пускаю його на Божу волю.

У нашім селі було таке пекло, що не всилі чоловік описати. Ви знаєте, що я з дому був бідний і ми думали, що для нас бідних отворився рай. Але як хто тепер Вам каже про рай, хай наперед самий провірить, а потім щойно каже другим, чи то така „хороша" та „робоча власть". Священик тепер у нас „русскій", учитель „русскій", дітям до церкви не вільно ходити, а як котре піде, то в школі питають, хто їм казав до церкви йти і потім таких карають, звичайно родичів.

Як будете бачити коли Ш. М., то скажіть йому, що його брат І. живе в Росії більше ніж 20 літ. Він приїхав на урльоп до нашого села, то вже без жінки. Казав, що не знає, що сталося з його жінкою. А більше не можна було від нього довідатися ,бо йому замкнули уста і з жалю не міг промовити слова. Казав лише, що йому не вільно чужим людям нічого сказати. За 14 днів його забрало Енкаве, а як віділжав, то дуже плакав і ціле село плакало, як він прощався.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З хрестин на скитальців.

Українці в Америці повинні під нинішний час мати на увазі, що ми, на вільній землі Вашингтона, маємо великий обовязок до виконання зглядом наших рідних в Европі. На перших загальних зборах Злученого У. А. Допомогового Комітету рішено зібрати в цім році $200,000 на негайну допомогу українським скитальцям.

Ми, дітройчани, мусимо задержати далі це перше місце, котре займаємо в допомоговій акції Зл. У. А. Д. Комітету. Тому при кожній нагоді збираймо жертви на допомогову і політичну акцію обдивох наших центральних Комітетів.

Згадаю за одну з таких „малих" нагод, за які нам треба при збірках памятати. Дня 2. березня панство П. С. Федики запросили з нагоди хрещення своєї донечки Славки кількох своїх знакомих на обід. При гостиннім столі й побажаннях та „Многая літа" присутні не забули і за скитальців. На заклик пані А. Левкут, зложили по $5: П. С. Федик, М. Никон; по $3: І. С. Семеґен, М. С. Лисий; по $2: С. А. Левкут, В. А. Дідик, Н. М. Семеґен, М. Гусак, І. Гусак, В. Гусак, і Й. М. Пошвак. Разом $30, котрі передано до місцевого Допомогового Комітету.

В. Дідик.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дітройт, Міш. — До коляди 5. від. СУА додати: М. Кушнір і О. Сіґда по $5; Д. Білик $3; а по $1: М. Федак, М. Громико, І. Щербатий.

Й. К. — Дякуємо за витинок з дітройтської газети. Дуже цікава стаття. Буде використана. Добре пишете (за Шевченком!), що „чорт литанію читає".

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЄ:
ФЕДОРА СЕМАНЮКА (в Торонті, Онт.) і **МИКОЛУ СТЕТКЕВИЧА** (в Дітройт, Міш.)
і просить їх відізватися до:
Dr. JAROSLAV SEMANIUK,
Malmo, Skvadrongatan 25/III, Sweden.

Пошукую дочку свого брата **МАРІЮ ЗАХАРЄВИЧ** з села Чернихівці, повіт Збараж, Галичина. Має перебувати в Німеччині або в Австрії. Хто знає про неї, або вона сама, прошу зголоситися і подати свою адресу до свого дятька:
ТЕОДОР ЗАХАРЄВИЧ,
U. S. Post Office, Derby, Conn.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 23. березня 1947 року померла в Ню Йорку
МЕЛЯНІЯ КУРНІТА ЛЕВИЦЬКА
довголітна членкаа від. 25 У. Н. Союзу.

Покійна роджена 14. березня 1901 року в селі Помоняти, повіт Рогатин, Україна.

Похорон відбудеться з похоронного заведення Петра Яреми в середу, 26. березня, в годині 11. рано. Друзів і знайомих проситься взяти участь у похороні, — В. ЇЙ П.!

ІВАН, муж,
МИРОН і ЕВГЕНІЯ, діти.

Дня 8. березня 1947 року помер у 60. році життя
ІВАН РОБОРЕЦЬКИЙ,
член Бр. св. Василія Великого, від. 364 У. Н. Союзу в Клівленд, Огайо.

Покійний родився в Мостах Великих, пов. Жовква, Західна Україна. Був щирим жертводавцем. До Союзу вступив 1923 року. Полишив два сини: Василя і Михайла, дві дочки: Анну і Марію, рятів Йосифа і Тоні та 1 внуку.

Похорон відбувся 11. березня при участи членів Братства, родини і знайомих. Тлінні остаки поховано на українськім цвинтарі св. Петра й Павла. — В. Й. П.!

І .Сподар, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН ч. 1565. Тарзан на волі.

З страшною силою Тарзан ударив в стіну...

...і перебився на двір!

Пігмеї наче гожі пси кинулися за хату...

Але малпочоловік десь щез.